

Vừa qua, Trung tâm Khoa học Xã hội và Nhân văn Nghệ An tổ chức Hội thảo khoa học "Thực trạng bảo tồn và phát huy di sản văn hóa vật thể ở miền Tây Nghệ An", đây là một trong những dung cụ thể của đề tài KH&CN "Nghiên cứu bảo tồn và phát huy di sản văn hóa vật thể trong quá trình khai thác phát triển kinh tế - xã hội miền Tây Nghệ An hiện nay", do ThS Nguyễn Quốc Hoàng - Chủ tịch Hội Khoa học Lịch sử, Chủ nhiệm Đề tài và Trung tâm KHXH&NV là đơn vị chủ trì. Tham dự có đại diện Sở KH&CN, Sở Văn hóa thể thao, Ban Quản lý di tích và danh thắng, Bộ tộc Nghệ An, Hội di sản văn hóa cộng đồng sông Lam, các nhà khoa học, chuyên gia, nhà nghiên cứu. Ông Hoàng Nghĩa Nhân - Phó giám đốc Sở KH&CN - Chủ trì Hội thảo.

Thay mặt Ban chủ nhiệm Đề tài, ông Nguyễn Quốc Hoàng báo cáo tóm tắt về thực trạng bảo tồn và phát huy di sản văn hóa vật thể ở địa bàn miền Tây Nghệ An. Báo cáo nêu rõ: Các loại hình văn hóa vật thể miền Tây Nghệ An rất phong phú, đa dạng. Theo danh mục kê khai Quyết định 201/QĐ-UBND ngày 17/1/2018, miền Tây Nghệ An có 10 loại hình di tích lịch sử - văn hóa có 811 di tích lịch sử - danh lam thắng cảnh, trong đó có 88 di tích đã được xếp hạng, còn lại 723 di tích chưa được xếp hạng; có 10 loại hình di vật, công vật, bảo vật quốc gia hiện nay còn lưu giữ 10 ngàn di vật; ngoài số di vật đã được sưu tầm vào bảo tàng thì còn rất nhiều nằm trong dân, các nhà sưu tập, ... mà chưa quản lý, chưa kê khai được đầy đủ.

Cũng theo báo cáo, trong những năm qua, công tác bảo tồn và phát huy di sản trên địa bàn miền Tây Nghệ An đã được các cơ quan chức năng tiến hành khảo sát, kê khai hàng năm; khai thác, lập quy hoạch, tu bổ, tôn tạo những di tích có nguy cơ xuống cấp; triển khai các hoạt động xã hội hóa trong sưu tầm di vật; ... Tuy nhiên, công tác bảo tồn các loại hình di sản văn hóa vật thể cũng đang đối mặt với nhiều thách thức như: Nhận thức của cán bộ và nhân dân về di sản văn hóa vật thể còn chưa cao; đội ngũ cán bộ làm công tác di sản văn hóa còn thiếu và yếu; nguồn kinh phí cho công tác sưu tầm, bảo quản, trưng bày, ... hạn hẹp; công tác quy hoạch các di tích còn manh mún, thiếu liên kết; Chưa có chính sách để phát huy các di tích, di vật, công vật trong phát triển kinh tế ... Công tác phát huy cũng nhiều tồn tại như đối với các di tích lịch sử, văn hóa và danh lam thắng cảnh thì hiện nay đã hình thành các tour du lịch như khách du lịch đến còn hạn chế, những loại hình công nghệ khai thác, chưa xây

đang được các sản phẩm du lịch thể hiện này. Chúng ta có đội ngũ hàng nghìn chuyên gia thuyết minh cho các di sản này. Đội ngũ di vật, công vật và bảo vật quốc gia ở các bảo tàng, nhà trưng bày, nhà trưng bày các nông, công trường đang trong trình thái lưu giữ chúng ta phục vụ cho khách du lịch, cho giáo dục...

Thời Hội thảo, các nhà khoa học, chuyên gia, nhà quản lý cũng đã thảo luận, trao đổi về công tác bảo tồn và phát huy các loại hình di sản trên địa bàn miền Tây Nghệ An. Đội ngũ Văn hóa Thể thao cho rằng di sản văn hóa vật thể nói chung, di sản văn hóa vật thể trên địa bàn miền Tây nói riêng là một tài sản vô giá làm phong phú cho kho tàng văn hóa xứ Nghệ và là nguồn lực quan trọng cho sự phát triển bền vững của tỉnh. Xác định được vai trò quan trọng đó, trong những năm qua Sở Văn hóa Du lịch không ngừng tăng cường công tác quản lý, bảo tồn và phát huy. Trong thời gian tới, Sở sẽ tiếp tục hành trình khai thác hiệu quả Quy hoạch hệ thống di tích tại các vùng di sản trên địa bàn các huyện miền Tây Nghệ An; Nghiên cứu làm tốt công tác bảo tồn, tôn vinh và phát huy giá trị di tích; Nghiên cứu xây dựng sản phẩm du lịch - di sản để công tác quản lý vùng; Xây dựng chương trình hoạt động; Xây dựng các giải pháp bảo tồn và phát huy di tích gắn với phát triển kinh tế - xã hội;...

Đến với Bảo tàng tỉnh để xuất hiện thành lập Bảo tàng sinh thái miền Tây Nghệ An bằng cách tập hợp các trung tâm văn hóa của các huyện miền Tây lại, đó sẽ giúp ích cho chúng ta các di sản, di tích của toàn miền Tây Nghệ An, tránh việc chỉ có bảo tồn, phát huy một cách manh mún, lẻ tẻ không mang lại hiệu quả. Bảo tàng sinh thái miền Tây ngoài việc trưng bày các di vật, công vật, bảo vật theo trình chuyên đề, có thể tổ chức các hoạt động văn hóa để công tác quản lý miền Tây như: tìm kiếm, trưng bày, nghiên cứu trưng bày, ... của các dân tộc trên địa bàn sẽ thu hút đông đảo khách tham quan, khách du lịch và bảo tồn, phát huy các di sản và góp phần phát triển kinh tế - văn hóa địa phương.

Phát biểu tại Hội thảo, đội ngũ Ban quản lý Di tích và Danh thắng nhận mạnh đến các giải pháp bảo tồn và phát huy di sản như: Giải pháp về chính sách để bảo tồn và phát huy giá trị di tích danh thắng ở miền Tây Nghệ An; Giải pháp về quy hoạch và phát triển cơ sở hạ tầng phục vụ việc bảo tồn và phát huy giá trị di tích danh thắng; Giải pháp về xây dựng và phát triển du lịch gắn với hệ thống di sản; Giải pháp bảo vệ môi trường, giữ gìn thiên nhiên tại đội ngũ hệ thống di sản khu vực miền Tây Nghệ An;...

Ông Đào Tam Tỉnh - Hội viên Hội cựu chiến binh sông Lam đã giúp ích cho Hội cựu chiến binh Sông Lam với hơn 70 hội viên đã sưu tầm, bảo vệ và giúp ích cho hàng nghìn các loại công vật, di vật tiêu biểu. Hội có những hoạt động hiện tại các di vật, công vật và bảo vật phục vụ cho các bảo tàng, tham gia các hội chợ, tham gia đấu giá quốc gia, tham gia đấu giá nước ngoài (Pháp)... Ông đã xuất hiện trong thời gian tới các thành viên Hội tích cực sưu tầm, lưu giữ và bảo vệ. Đội ngũ các chuyên

quản lý công viên kiến trúc, công viên nghệ thuật và lập hồ sơ khoa học để đánh giá trình độ các di sản quý hiếm. Nâng cao công tác tuyên truyền, bảo vệ di sản, công viên. Phát huy XHH nông nghiệp có di sản, công viên hiện tại. Tập trung đầu tư giá làm thí nghiệm. Và đầu tư thí nghiệm có ngân sách đầu tư mua các công viên, di sản nghệ thuật quý hiếm để tập trung cho bảo tàng.

Ngoài ra các nhà nghiên cứu đã có những đề xuất, góp ý để phát huy các di sản văn hóa vật thể để có thể hình thành và phát triển kinh tế di sản Miền tây Nghệ An nói riêng và cả cả cả tỉnh Nghệ An.

Tổng kết Hội thảo, đồng chí Hoàng Nghĩa Nhân - Chủ trì đồng tình với báo cáo tóm tắt thực trạng bảo tồn và phát huy các di sản văn hóa vật thể trình bày tại Hội thảo, tuy nhiên đồng chí lưu ý Ban chấp hành nhiệm vụ tài chính tập trung 2 nhóm vấn đề: Thực trạng bảo tồn và công tác phát huy di sản văn hóa vật thể với 2 loại hình vật thể ở miền Tây Nghệ An là di tích lịch sử, văn hóa, danh lam thắng cảnh và di sản, công viên, bảo vệ và quản lý. Nội dung phân tích thực trạng tập trung cho các nhóm vấn đề: Nhận thức; Nguồn nhân lực; Chính sách bảo tồn và phát huy di sản; công tác xã hội hóa để với công tác bảo tồn và phát huy di sản; Quản lý vấn đề môi trường di sản; Số vào cuộc của các cơ quan quản lý; Công trình đầu tư... từ đó rút ra những tồn tại, nguyên nhân. Trên cơ sở số liệu điều tra và tổng hợp ý kiến của các chuyên gia, nhà nghiên cứu, nhà quản lý, Ban chấp hành nhiệm vụ tập trung nghiên cứu hoàn thiện bộ quy định pháp theo đúng tiến đề ra.

(Số KH&CN Nghệ An)